

НАГЛАСИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ НА СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА”

Валентина Стойкова, Анна Василева, Катя Егурузе, Фатме Дурльова

Факултет „Обществено здравеопазване“, Катедра „Здравни грижи“,
МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

EXPECTATIONS FOR PROFESSIONAL REALIZATION OF STUDENTS ENROLLED IN THE NURSE PROGRAM

Valentina Stoykova, Anna Vasileva, Katya Eguruze, Fathme Durlyova

Department of Health Care, Faculty of Public Health,
Medical University of Varna

РЕЗЮМЕ

Въведение: В сферата на здравеопазването в последните години се усеща недостиг на различни специалисти по здравни грижи, включително и медицински сестри. Въпросът с професионалната реализация на медицинската сестра вече придобива друг смисъл. На преден план излиза нуждата от високкоквалифицирани кадри, удовлетворяващи потребностите на здравната система, а от друга страна - повишаване на автономността и престижа на медицинската сестра, гарантиращи ѝ професионална удовлетвореност от практикуваната професия.

Цел: Целта на настоящото изследване е да се проучат нагласите за професионална реализация сред студентите, обучаващи се в специалност „Медицинска сестра” в МУ-Варна.

Материал и методи: Проведена е пряка анонимна анкета, чрез която са изследвани 85 студенти от II, III и IV курс от специалността „Медицинска сестра”, МУ-Варна. Проучването обхваща периода май-юни 2016. Използвани са сравнителен и вариационен анализ. Данните са обработени със статистическа програма SPSS v.20.

Резултати и обсъждане: Основният мотив за избора на специалност ”Медицинска сестра” е по-добрата възможност за професионална реализация (56.60%), като основни направления се открояват: хирургия; реанимация, анестезиология и интензивна терапия - общо 35.70%. За 42.40% от респондентите предпочитана структура е болничната помощ. Интересен е резултатът, при който 64.80% от анкетираните посочват, че нагласите им за професионална реализация са се променили през периода на обуче-

ABSTRACT

Introduction: In recent years, in the field of health care in recent years there is a shortage of various health care professionals, including nurses. The topic of the professional realization of nurses has acquired another meaning. On one hand, there is a considerable need for highly qualified staff to meet the needs of the health system and on the other, a need to increase the autonomy and prestige of nurses guaranteeing professional satisfaction.

Aim: The aim of this study was to explore expectations for professional development among students enrolled in the Nurse program at the Medical University of Varna.

Materials and Methods: An anonymous questionnaire was developed for the purpose of our study which involved 85 students from 2nd, 3rd and 4th year, enrolled in the Nurse program of the Medical University of Varna. It covered the period from May to June 2016. A comparative and variance analysis were used. The data were processed with statistical program SPSS v.20.

Results and Discussion: The main reason for choosing the Nurse program was a good opportunity for professional development (56.60%). The key areas that stood out are: surgery; resuscitation, anesthesiology and intensive therapy with a total of 35.70%. About 42.40 percent of the respondents' preferred structure was a hospital. An interesting result was that 64.80% of respondents indicated that their expectations for career development have changed over the study period, while 54.10% said they would seek such opportunities overseas. Less than half (43.50 %) of the respondents indicated that they wish to continue their studies in a Master's program. Among the first choices for Master's

нието, а 54.10% заявяват, че ще търсят такава в чужбина. По-малко от половината (43.50%) от изследваните са посочили, че имат желание да продължат обучението си в магистърска програма. Предпочитани направления са: здравен мениджмънт; управление на здравни грижи; фармацевтичен мениджмънт; обществено здравеопазване.

Заклучение: Резултатите от нашето изследване показват, че тенденцията за реализация зад граница е водеща. Интензивните и хирургичните звена все още привличат интереса на бъдещите медицински сестри, но за съжаление има звена, към които той е далеч по-слаб. Това от своя страна постепенно ще доведе до значителен отлив на млади професионалисти по здравни грижи в някои сфери от системата на здравеопазване, което налага търсене на нови пътища за мотивиране на кадрите за работа в тях.

Ключови думи: професионална реализация, студенти, нагласи, медицинска сестра, магистратура

ВЪВЕДЕНИЕ

В сферата на здравеопазването в последните години се усеща недостиг на различни специалисти по здравни грижи, включително и медицински сестри. Въпросът с професионалната реализация на медицинската сестра вече придобива друг смисъл. На преден план излиза нуждата от висококвалифицирани кадри, удовлетворяващи потребностите на здравната система, а от друга страна - повишаване на автономността и престижа на медицинската сестра, гарантиращи й професионална удовлетвореност от практикуваната професия.

В последните години след приемането на България като страна членка в ЕС се разкриха нови възможности и перспективи пред реализацията на медицинските сестри извън границите на държавата. Това допълнително задълбочи проблема с опазването на медицински кадри, тъй като чуждите страни предоставят в пъти по-добри възможности (1, 2, 3). В комбинация с нископлатения труд, високата натовареност и ограничените възможности за растеж и развитие днес сме свидетели не само на високо текучество и миграция в страната, но и на висок процент на емиграция (4).

programs are: Health Management, Management of Health Care, Pharmaceutical Management, Public Health.

Conclusion: The results of our study show that the trend for professional realization abroad is leading. Intensive care and surgical units still attract the interest of future nurses, but unfortunately there are units where it is far too weak. This in turn will gradually lead to a significant outflow of young health care professionals in some areas of the health care system, which will require searching for new ways to motivate staff to work in them.

Keywords: professional development, student, attitudes, nurse, Master's

Във връзка с тези процеси пред обучаващите се медицинските сестри стои не само въпросът за осигуряването на професионална квалификация, но и за мотивирането им да работят избраната професия у нас.

ЦЕЛ

Целта на настоящото изследване е да се проучат нагласите за професионална реализация сред студентите, обучаващи се в специалност „Медицинска сестра” в МУ-Варна.

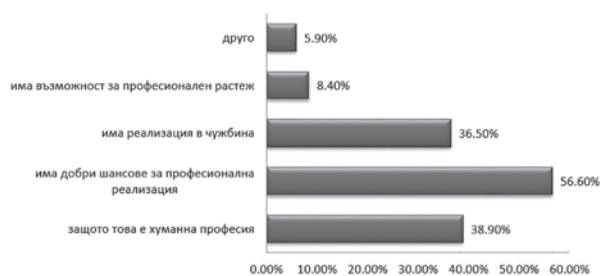
МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Проведена е пряка анонимна анкета, чрез която са изследвани 85 студенти от II, III и IV курс от специалността „Медицинска сестра”, МУ-Варна. Проучването обхваща периода май-юни 2016. Използвани са сравнителен и вариационен анализ. Данните са обработени със статистическа програма SPSS v.20.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Основният мотив за избора на специалност „Медицинска сестра” е по-добрата възможност за професионална реализация (56.60%), като ос-

новни направления се открояват: хирургия; реанимация, анестезиология и интензивна тера-

Фиг. 1. Мотив за избор за обучение в специалност „Медицинска сестра“

пия - общо 35.70% (Фиг. 1 и 2).

Изследването на мотивите за избора на специалност „Медицинска сестра“, като сфера за обучение, както и направлението за професионална реализация, не показва разлика от общата картина, т.е. добрите шансове за професионална реализация и развитие правят специалността атрактивна.

Прави впечатление сравнително слабото желание на бъдещите медицински сестри за работа в онкология, психиатрия, както и педиатрия и неонатология. Това се потвърждава и от съществуващата ситуация в болниците в гр. Варна (Фиг. 2).

Фиг. 2. Предпочитано направление за професионална реализация

За 42.40% от респондентите предпочитана структура за професионална реализация се оказва болничната помощ (Фиг. 3), като не беше намерена съществена разлика при изследването на мнението на анкетиранияте по отношение на курса на обучение.

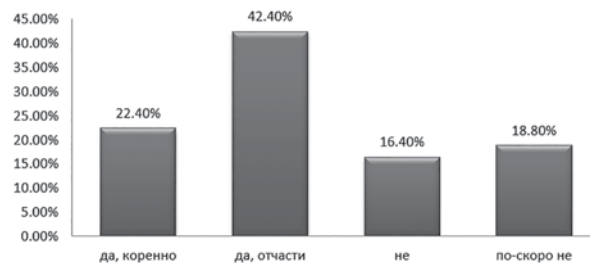
Интересен е резултатът, при който 64.80% от анкетиранияте посочват, че нагласите им за професионална реализация са се променили през периода на обучението, а 54.10% заявяват, че ще търсят такава в чужбина (Фиг. 4 и 5).

Като 31.60% от студентите, които са посочили, че имат промяна в нагласите за професионална реализация, заявяват, че категорично избират

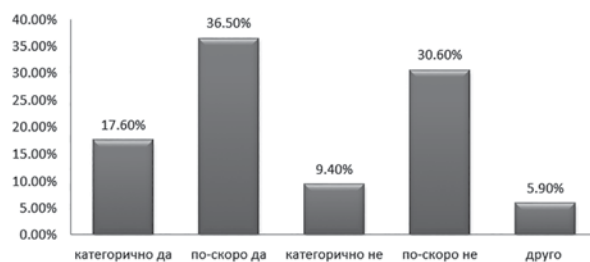

Фиг. 3. Предпочитана структура за работа

да се реализират извън рамките на страната, а 57.10% от тези, които нямат промяна в нагласите, са на мнение, че по-скоро биха предпочели да се реализират извън страната ($\chi^2=26,4$ $p<0,01$). Полученият резултат е показателен, че някои студенти, които се обучават в специалност „Медицинска сестра“, са категорични, че след дипломирането си ще търсят реализация в чужбина. Това мнение се запазва независимо от възрастта на анкетиранияте. Бихме могли да кажем, че през последните години емиграцията на медицинските сестри не засяга предимно младите специалисти, тя вече е актуален проблем за професионалистите по здравни грижи от всички възрастови групи. Най-притеснителното е, че това решение започва да се обмисля още в процеса на обучение.

Фиг. 4. Промяна в нагласите за професионална реализация

Фиг. 5. Професионална реализация извън страната

Двата основни фактора, които оказват влияние при избора на сфера за професионална реализация, са предимно естеството на работата (64.70%) и взаимоотношенията в колектива (61.30%). Интересен е фактът, че за анкетиранияте

финансовата удовлетвореност е на трето място (51.8 %) (Фиг. 6).

Фиг. 6. Фактори за избора на сфера на професионална реализация

По-малко от половината (43.50%) от изследваните са посочили, че имат желание да продължат обучението си в магистърска програма. Предпочитани направления са: здравен мениджмънт; управление на здравни грижи; фармацевтичен мениджмънт; обществено здравеопазване. С придобиването на магистърска степен медицинските сестри ще имат възможност за заемане на ръководни постове, израстване в кариерата, както и по-успешна реализация у нас и в чужбина. Успешната професионална реализация и по-високият авторитет ще доведат до удовлетвореност, която ще мотивира медицинските сестри за бъдещи професионални успехи, за високо качество на полаганите грижи и за поемането на автономни задължения и отговорности при упражняване на професията.

ИЗВОДИ

Резултатите от нашето изследване показват, че:

1. Желанието за реализация зад граница е водещо при избора на специалност, като мисълта за емиграция се заражда още по време на обучението, независимо от възрастта на анкетираните.
2. Интензивните и хирургичните звена все още привличат интереса на бъдещите медицински сестри, но за съжаление има отделения / клиники, към които той е по-слаб. Това от своя страна постепенно ще доведе до значителен отлив на млади професионалисти по здравни грижи в някои сфери от системата на здравеопазване, което налага търсене на нови пътища за мотивиране на кадрите за работа в тях.
3. Финансовата удовлетвореност сред анкетираните не е от водещите фактори за избор на сфера за професионална реализация. Тя е из-

местена от естеството на работата и взаимоотношенията в колектива.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Процесът на обучение в специалност „Медицинска сестра“ е дълъг и труден. Придобиването на специалност „Медицинска сестра“ предоставя добри възможности за реализация на професионалистите по здравни грижи в страната и в чужбина (мотивиращо заплащане, по-добри условия на труд). Необходимо е да бъдат взети спешни мерки, които да предотвратят изтичането на добре подготвени медицински сестри зад граница.

ЛИТЕРАТУРА

1. Гавраилова, Д., Ж. Сурчева. Трудовата мотивация – обзор върху някои теоретични постановки // Здравен мениджмънт, 1-ва част – 3, 2003, №5, с. 18-28.
2. Кирева, М. Мотивация на професионалистите по здравни грижи за работа в МБАЛ // Здравни грижи, 2008, 3, с. 47-51.
3. Маринова, П. Направления в кариерата на медицинските сестри // Социална медицина, 1999, 4, с. 4-16.
4. Сурчева, Ж. Признанието на сестринския труд и достиженията на работното място: отношение на персонала и мениджърите // Здравен мениджмънт, 2, 2002, №2, с. 45-47.